

Dienst der genezing

Thursday 27 October 2011

In SamenGeroepen nr. 20 schrijf ik een stukje over de genezingscampagne van Jan Zijlstra op 27 november as in De Sypel te Harderwijk. Daarin verwijs ik naar mijn homepage voor een artikel dat ik al eerder schreef over de zgn. ziekenzalving. U vindt de tekst van het artikel hier onder.

Dienst der genezing

Onlosmakelijk verbonden aan de prediking van het Koninkrijk is de heelmaking van Gods geschonden wereld. Heil hangt niet voor niets samen met het woord heel. Redding, gezondmaking, heling - het hoort allemaal bij de werkelijkheid die God bedoelt. Hij is onze Heiland. "Ik de Here, ben uw Heelmeester ", zegt God tegen Israël, nadat Hij het water van Mara gezond gemaakt heeft (Exodus 15:26).

Als je Jezus in het Nieuwe Testament de tekenen van het Koninkrijk ziet verrichten, leidt het geen twijfel of gezondheid en genezing horen bij Gods Rijk. Jezus geneest de mensen van hun ziekten. Dat hoort bij het evangelie: "En Hij trok rond in geheel Galiléa en leerde in hun synagogen en verkondigde het evangelie van het Koninkrijk en genas alle ziekte en alle kwaal onder het volk. En het gerucht van hem drong door tot in geheel Syrië; en men bracht tot Hem allen, die ernstig ongesteld waren, gekweld door allerlei ziekten en pijnen, bezetenen en maanzieken en verlamden, en hij genas hen..." (Matth. 4:23,24) Genezing wordt hier in één adem genoemd met het Koninkrijk van God.

De kerk heeft altijd geweten, dat God de heelheid van de schepping en van ons (samen)leven op het oog heeft. De brieveschrijver zegt in Jakobus 5: Als je ziek bent, laat dan de oudsten bij je komen, zodat ze een gebed over je uitspreken en je met olie zalven. Olie is het teken van (het symbool voor...) de Heilige Geest. Dat duidt op een vroegchristelijke liturgie rond het ziekbed! Wie ziek is mag bidden en mag voor zich laten bidden en mag vragen om de herscheppende en heelmakende werking van de Geest. Jammer genoeg is van dit ritueel op den duur alleen het sacrament van het laatste oliesel overgebleven - bewaard binnen de traditie van de Rooms Katholieke Kerk. In de vorige eeuw kwam men echter met name onder de Katholieken tot het inzicht dat het natuurlijk niet alleen om de stervenden gaat, maar juist ook om de zieken. Men begon over het 'sacrament van de zieken' te spreken. En tegenwoordig wordt er in allerlei kerken over de 'dienst der genezing' gesproken.

Het is natuurlijk niet zo, dat de kerk door de eeuwen heen nalatig is geweest waar het gaat om de zieken en hulpbehoevenden. In tegendeel. In de Grieks-romeinse wereld aan het begin van onze jaartelling waren het de christenen die voor het eerst systematisch en georganiseerd aan ziekenzorg gingen doen. Niet voor niets werken er tot op de dag van vandaag nog steeds broeders en zusters in het ziekenhuis! Er is geen instantie ter wereld waarin zoveel beweging met zieken en gehandicapten aan de dag is gelegd als in de christelijke kerk. De kerk weet wat het is om barmhartigheid te bewijzen. Ze heeft het van haar Heer en Heiland geleerd. En ook al verstaat de medische wetenschap zichzelf vandaag de dag niet meer als een exponent van Gods Koninkrijk, toch is de verpleging en de behandeling van zieken voortgekomen uit de praktijk van de kerk.

Nu zijn er op het vlak van ziekte en genezing binnen de kerk ook wel ongelukken gebeurd. Ik doel op de zgn. gebeds- of geloofsgenezing, die in sommige met name Pinkstergroeperingen gepredikt wordt. Het gaat hier om een nogal krampachtige kort-door-de-bocht-theologie waarin de ziekte toegeschreven wordt aan de boze en de genezing aan God. Als je maar genoeg bidt en/of genoeg gelooft, komt de genezing vanzelf. En blijft de genezing uit, dan zijn er blijkbaar nog steeds blokkades in of buiten onszelf die de Heer verhinderen om zijn werk te doen. Het kan niet anders of grote ontgoocheling moet hiervan het gevolg zijn. De gebrokenheid van de schepping is niet alleen maar het werk van de boze en op het punt van de gebedsverhoring liggen de zaken waarachtig wel iets genuanceerder...

Sommige gemeenteleden zijn terecht wat kopschuw geworden als er binnen de kerk over de dienst der genezing

gesproken wordt. Laat dat maar aan de dokter over! En toch... de kerk heeft een geheel eigen specifieke taak ten opzichte van de zieke. In allerlei kerken is de zinvolle praktijk ontstaan om met zieken een kleine bidstond te beleggen in de huiskamer of ziekenkamer. Aanwezig zijn de familieleden, de leden van het wijkteam en een enkele vriend of vriendin. De voorganger heeft enkele liturgische attributen meegebracht zoals een kaars en tafelkruis. Ook is daar een wattendoos met zalfolie. Er wordt een tekst gelezen met een korte toelichting. Er is een lied en er wordt gebeden. Bij het gebed voor de zieke brengt de voorganger met zijn duim een klein olie-kruisje aan op het voorhoofd van de betrokkene. Hij legt de handen op en bidt of God hem of haar zegenen wil met Zijn kracht en nabijheid. In alle wijsheid probeert de voorganger te verwoorden wat de zieke zo nodig heeft. De nood is vaak zo hoog in lichamelijk, psychisch en geestelijk opzicht! Tot die wijsheid behoort ook een grote mate aan inlevingsvermogen. Waar mag (nog) om gebeden worden? Mag er (nog) gevraagd worden om beterschap... of hebben we inmiddels anders leren bidden en vragen we om kracht? Bij dit alles realiseren we ons dat we van God wonderen mogen verwachten. En misschien is het wonder wel dat de zieke blijmoedig sterven kan! Niet alleen de voorganger bidt. Hij of zij geeft ook aan anderen de gelegenheid om een gebedsintentie uit te spreken. Als de zieke daarom gevraagd heeft, wordt de maaltijd van de Heer gevierd en kunnen de deelnemers een persoonlijk woord als vredeswens meegeven aan elkaar. Daarbij gaat het niet alleen om de zieke, maar ook om de familieleden, partner, kinderen - degenen die betrokken zijn bij de zorg en begeleiding. Zij hebben de kracht van omhoog ook zo nodig. Er kan stijlvol besloten worden met het samen luisteren naar een mooie CD - een lied of muziekfragment dat ons raakt en veel zegt. Deze pastoraal-liturgische bewogenheid met de ander heeft niets te maken met magie of een overspannen Pinkstertheologie. Het is een aanbod van de kerk voor mensen die samen hun weg willen gaan met God. Velen worden daar zeer door bemoedigd. En bij mij klinkt altijd nog het woord na van prof. Hartvelt uit Kampen toen wij op college over deze dingen spraken: "Het kan wel beter met mensen gaan, ook al worden ze niet beter!"

Vorig jaar gaf de Wijkgemeente Stadsdennen een infofolder uit met daarin iets over haar identiteit. Onder het kopje "diaconaat en pastoraat" wordt naast het thuisavondmaal ook de ziekenzalving genoemd. Het is een aanbod van onze kerk. Een manier om (liturgisch) vorm te geven aan ons gebed tot God en onze bewogenheid met elkaar. In de pastorale praktijk heb ik al enige malen leiding mogen geven aan een ziekenzalving. Dat is niet iets waar je over schrijft in de kerkbode onder het lemma 'pastoralia'! Daarbij betrachten we de beslotenheid en zorgvuldigheid die past bij de huiskamer. Maar altijd zijn er ouderlingen, diakenen en wijkteamleden aanwezig. De huiskamer wordt geen achterkamer. Het is een open en eerlijke praktijk van een kerkelijke gemeenschap die er wil zijn voor haar leden. Wie er meer over wil weten of eventueel van het aanbod gebruik wil maken, kan daarover altijd contact met mij opnemen. In deze map wordt gesproken over de (door)werking van de Heilige Geest in ons persoonlijk leven en in de gemeente. De dienst der genezing kan dat bevorderen.